

POZIȚIA UNIVERSITĂȚILOR DIN CONSORȚIUL UNIVERSITARIA

față de proiectul de hotărâre privind modificarea și completarea normelor privind formarea profesională a psihologilor cu drept de liberă practică discutat în ședința Consiliului Director al Colegiului Psihologilor din România din 21.03.2014

Sumar executiv:

Proiectul de hotărâre își propune să extindă echivalența competențelor și a drepturilor rezultate dintre programe de master acreditate ARACIS ce sunt avizate profesional de către Colegiul Psihologilor din România (CPR) și formarea realizată prin cursuri de formare complementară în cadru privat. Dacă în prezent o asemenea echivalență este recunoscută pentru accederea la treapta de psiholog practicant autonom, se propune acum, de către conducerea CPR, o echivalare inclusiv pentru treapta de psiholog specialist.

1. Proiectul de hotărâre contravine standardelor europene de formare profesională recomandate de EFPA (Federația Asociațiilor de Psihologie din Europa) și sugerează un demers de acțiune într-o direcție opusă față de strategia generală de integrare europeană (certificarea EuroPsy). În consecință, pe termen mediu și lung hotărârea poate crea numeroase dificultăți viitoare de natură legală privind exercitarea profesiei pentru psihologii care vor alege o modalitate de formare profesională care nu corespunde cerințelor europene.

2. Proiectul de hotărâre propune acordarea unor drepturi similare pentru accederea ca psiholog practicant autonom sau ca psiholog specialist, în urma absolvirii unui program masteral sau al unei școli complementare, deși cele două modalități de formare sunt profund non-echivalente. Vom prezenta în conținutul textului motivele pentru care o asemenea măsură este nu doar nejustificată, ci și periculoasă pentru evoluția profesiei pe termen mediu și lung.

3. Propunerea respectivă încalcă o serie de dispoziții legale în vigoare, în condițiile în care CPR nu are competența de a ierarhiza masteratele profesionale în subcategorii. Aceasta ar veni în contradicție cu prevederile legii Educației 1/2011, unde sunt definite 3 categorii de programe de master: profesionale, de cercetare și didactice, fără a exista posibilitatea de a stabili subcategorii ale acestora.

4. Criteriile propuse pentru avizarea profesională a programelor de formare conțin unele sugestii utile, care ar putea conduce la îmbunătățirea formării profesionale a psihologilor cu drept de liberă practică în regim de supervizare, dar per ansamblul lor necesită o revizuire semnificativă, pentru a corecta o serie de aspecte deficitare și pentru a include alte criterii importante care lipsesc din proiectul de hotărâre.

Pornind de la toate aceste aspecte care vor fi detaliate mai jos, **poziția facultăților de psihologie din universitățile semnatare este de a respinge propunerea de modificare a normelor de formare profesională. Mai mult, sugestia noastră către conducerea CPR este de a face demersurile necesare pentru a se alinia standardelor europene EFPA, care recomandă drept criteriu minimal de acces la statutul de psiholog autonom, absolvirea unui masterat de specialitate.**

Această poziție a facultăților de psihologie nu trebuie înțeleasă ca o reacție defensivă, de protejare a intereselor proprii. De aceea, facultățile semnatare se arată deschise ideii de avizare profesională a programelor masterale și existenței unor criterii profesionale suplimentare față de standardele academice ARACIS, pentru a diferenția între programele masterale avizate profesional de CPR și cele neavizate. De asemenea, susținem ideea necesității unei educații continue, reflectată prin actualul sistem CPR de credite profesionale, obținute prin participarea la cursuri, ateliere și conferințe și pe care orice psiholog practicant ar trebui să le urmeze după finalizarea pregătirii lor de bază (3 ani studii de licență + 2 ani studii de master). Pe de altă parte, a reduce pregătirea universitară obligatorie la doar trei ani de zile (pentru un psiholog cu drept de liberă practică în regim autonom) ar constitui o decizie extrem de periculoasă pentru statutul și viitorul profesiei pe termen mediu și lung, fiind cel mai scăzut nivel de pregătire universitară pentru profesii care necesita studii superioare din sfera sănătății, mult mai scăzut decât în cazul medicilor (aceștia absolvind șase ani de pregătire universitară) și chiar mai scăzut decât al altor colegi din domeniu (de exemplu, asistent medical / moașă aceștia absolvind patru ani de pregătire universitară).

Detalierea celor patru motive majore

1. Propunerea contravine standardelor europene de formare profesională

EuroPsy a apărut în 2010 și reprezintă standardul european de educație și formare profesională în psihologie, stabilit de către Federația Asociațiilor de Psihologie din Europa (EFPA), din cadrul căreia Colegiul Psihologilor din România face parte, începând cu 2013. Psihologii care îndeplinesc aceste standarde obțin certificare și sunt incluși în Registrul Psihologilor Europeni, putând profesa fără alte tipuri de demersuri sau recunoașteri ale competenței în toate țările semnatare EuroPsy. Pentru a îndeplini acest standard, condițiile minimale susțin: 5 ani de educație universitară (3 licență + 2 master) și un an de practică sub supervizare. Aceste standarde au fost stabilite pentru a elimina treptat diferențele dintre țări, cu privire la standardele de formare profesională.

Cea mai mare parte dintre țările membre EFPA au integrat deja aceste standarde în solicitările naționale de accedere în profesie (21 de țări), printre acestea aflându-se principalele state de referință: Franța, Germania, Marea Britanie, Italia, Spania. Alte șase țări au stabilit deja calendarul de aderare la aceste standarde. România, din păcate, nu se află pe lista celor 27 de țări care au adoptat acest standard unitar de acces în profesie ca psiholog autonom. Situația nominală a fiecărui membru EFPA poate fi consultată [aici](#), iar din această situație se va putea observa că aproximativ 80% dintre țările membre UE, dacă ne limităm doar la acestea, au implementat sau au inițiat procesul de implementare a acestor cerințe.¹

Prin urmare propunerea de hotărâre are potențialul de a crea numeroase dificultăți viitoare de natură legală privind exercitarea profesiei pentru psihologii care vor obține dreptul de liberă practică în intervalul dintre adoptarea prezentei hotărâri și adoptarea EuroPsy de către România, din moment ce dreptul de liberă practică va fi obținut pe baze extrem de diferite. Este posibil ca mulți dintre psihologii care vor obține dreptul de liberă practică autonom, în baza programelor din școli complementare, să ajungă în situația de a nu-și putea păstra dreptul de practică după adoptarea EuroPsy sau în situația de a nu mai putea promova profesional. Acest aspect este cu atât mai problematic, cu cât proiectul de modificare ar extinde acest tip de formare și pentru treapta psiholog specialist, deși formarea contravine standardelor europene.

De asemenea, o asemenea măsură ar putea afecta pe termen mediu și lung imaginea psihologilor din România, atât la nivel internațional, ca urmare a adoptării unui standard evident mai scăzut de formare în domeniul Psihologiei, cât și la nivel național, cu potențiale implicații negative asupra statutului profesiei și a calității serviciilor oferite de psihologi.

2. Pregătirea prin programe de master acreditate ARACIS și avizate profesional de CPR nu poate fi echivalată cu formarea prin programe din cadrul școlilor complementare

Una dintre diferențele majore, dacă nu cea mai importantă, dintre cele două căi de formare constă în numărul de ore de formare pe care o persoană trebuie să le parcurgă pentru a ajunge, conform propunerii, la aceeași finalitate: treapta de psiholog specialist, respectiv de psiholog practicant autonom.

Astfel, conform propunerii, ar fi necesar un număr de 160 de ore de curs + 80 de ore de practică individuală pentru a accede la treapta de psiholog specialist, respectiv de 120 de ore de curs și 40 de ore de practică individuală, pentru a accede la treapta de psiholog practicant autonom. Acest număr este semnificativ mai mic decât numărul de ore de pregătire profesională pe care le parcurge un absolvent de master și complet insignifiant față de standardele recomandate de EFPA. De exemplu, un program masteral tipic cuprinde un număr de 14 ore / săptămână (incluzând aici cursuri, seminarii, aplicații sau ore de practică profesională) și 56 de săptămâni de școală pe parcursul celor doi ani de zile, totalizând aproape 800 de ore. Acest lucru presupune de 3,5 ori mai multe ore decât numărul total de ore prevăzute în proiectul de hotărâre pentru formarea prin școli complementare ca psiholog specialist și de 5 ori mai multe ore decât numărul de ore prevăzute pentru formarea prin școli complementare ca psiholog practicant autonom. Acest raport inegal devine și mai dezechilibrat dacă luăm în considerare

---

¹ Situația din țările dezvoltate de peste Ocean este și mai discrepantă față de standardul propus prin proiectul de modificare a normelor de formare profesională. În SUA și Canada certificarea autonomiei profesionale ca psiholog clinician sau educațional este posibilă doar după absolvirea studiilor doctorale, iar în cazul psihologului în specialitatea muncii și organizațională nivelul minimal acceptat este cel al studiilor masterale de specialitate finalizate.

numărul de ore de pregătire individuală din partea fiecărui cursant (de exemplu pregătirea pentru disertație, obligatorie în sistemul masteral vs. realizarea unui studiu de caz, propusă ca modalitate de finalizare a studiilor în școala complementară etc.).

De altfel, aceasta inechitate se reflectă cel mai bine dacă raportăm propunerea referitoare la numărul minim de ore la standardele europene. EFPA recunoaște cei doi ani universitari de specializare universitară post-licență adoptând sistemul european de credite transferabile (ECTS). Conform acestui sistem unui program cu durata de doi ani îi sunt asociate 120 de credite, echivalentul a 3000 de ore de formare profesională (1 credit fiind egal cu 25 de ore de formare). Aceste 3000 de ore constau atât în cursuri, aplicații, seminarii și ore de practică profesională supervizată (totalizând aproximativ 25% din totalul orelor), cât și în activitatea de pregătire individuală (realizarea de referate, cercetări, sinteze, prezentarea unor studii de caz, pregătirea pentru examene, realizarea și susținerea lucrării de disertație). Universitățile au implementat acest sistem ECTS în normarea disciplinelor la toate nivelurile de studii, licență, master, doctorat, iar acest lucru este reflectat în fișele disciplinelor și poate fi monitorizat / auditat inclusiv de comisii externe de evaluare a calității procesului de învățământ.

Din acest punct de vedere este greu de crezut că cele 160-240 de ore propuse în proiectul de hotărâre pot echivala realist cu o pregătire suficientă pentru a permite accesul la o treaptă precum cea de psiholog specialist, fiind discutabilă inclusiv pentru accesul la treapta de psiholog practicant autonom.²

Un al doilea aspect care indică non-echivalența programelor masterale cu școlile complementare are în vedere diferențe majore privind baza materială. În acest secol al tehnologiei nu este suficient să fie luată în considerare doar resursa umană (cadrele didactice / formatorii disponibili), ci și resursele materiale puse la dispoziția cursanților. Un astfel de exemplu îl reprezintă accesul la literatura de specialitate indexată în baze de date internaționale (gen ProQuest, Ebsco etc.) și la biblioteci cu un număr semnificativ de volume în domeniul psihologiei. Fără o asemenea dotare este puțin probabil să existe acces la informații recente din domeniu. Statisticile din domeniul medicinei indică un ecart de 15 până la 20 de ani de la momentul în care un tratament sau o modalitate nouă de diagnostic este descoperită până ajunge să fie adoptată pe scară largă de către medici în cabinete sau spitale. Fără asemenea mijloace moderne de acces la informație, este foarte probabil ca întreaga informație transmisă, în condițiile absenței accesului la literatura de specialitate de ultimă oră, să se rezume la modele de bună practică ale formatorului, prezentate din experiența sa profesională (lucru de altfel util), dar fără a fi complementate de prezentarea unor metode și tehnici intrate recent în literatura de specialitate și fără a-i oferi cursantului accesul la resurse importante pentru a putea realiza eficient sarcinile individuale care îi revin. În plus, promovarea unui asemenea stil de formare (bazat aproape în exclusivitate pe ceea ce transmite oral formatorul în cadrul cursului) constituie o abordare ineficientă și inadaptată realității secolului XXI și contravine filosofiei creditelor ECTS, în cadrul căreia un rol primordial îi revine studiului individual, bazat pe recomandările și direcțiile generale prezentate în cadrul cursurilor și aplicațiilor.

În sfârșit, asociat acestei topici, ar trebui remarcat faptul că legea 2013/2004 care reglementează profesia de psiholog a apărut înainte de implementarea modificărilor din învățământul superior, legate de sistemul Bologna, într-o perioadă în care ideea de programe masterale era la început, iar pregătire universitară de licență dura 4 ani. În prezent, sistemul de licență cu durata de 3 ani de zile, are un caracter generalist, specializarea fiind realizată prin masterate (recunoscute inclusiv prin cadrul european al calificărilor).

Ca urmare a tuturor motivelor enumerate anterior, a extinde echivalența dintre școli complementare și programe masterale până la treapta de psiholog specialist ar reprezenta o soluție „originală” care izvorăște mai degrabă dintr-un interes pecuniar al promotorilor școlilor complementare, asociat cu o presiune din partea psihologilor care au urmat asemenea școli de a obține drepturi suplimentare, decât dintr-o analiză rațională, ce rezultă din implementarea unor exemple de bună practică la nivel european. Crearea posibilității unor asemenea „scurtături” în procesul de formare a psihologilor, nu numai că defavorizează programele de master³, ca standard de profesionalizare la nivel european, dar poate afecta pe termen mediu și lung calitatea profesioniștilor care acced pe trepte superioare (de exemplu, psihologul specialist).

² Motivația adoptării în 2010 a posibilității de a urma școli complementare ca alternative pentru programele masterale a vizat mai degrabă rațiuni de ordin social (de a încuraja accesul în profesie pentru psihologi din orașe mici care nu au posibilitatea de a urma cursuri masterale în orașe apropiate, mai cu seamă că nu există posibilitatea legală de a frecventa programe masterale la distanță).

³ Proiectul de hotărâre ar susține că se pot obține aceleași drepturi, precum cele rezultate din absolvirea unui program masteral avizat profesional, prin absolvirea unor școli complementare în cadrul cărora efortul normat este la 20-25% din cel depus în cadrul programelor masterale.

3. CPR nu are competența legală de a ierarhiza programele profesionale în două categorii

Propunerea de a diferenția între masterate avizate profesional pentru a permite accesul la treapta de psiholog practicant autonom și cele avizate profesional pentru a permite accesul la treapta de psiholog specialist nu are temei legal. Această propunere ar veni în contradicție cu prevederile legii Educației 1/2011, unde sunt definite 3 categorii de programe de master: profesionale, de cercetare și didactice, fără a exista posibilitatea de a stabili subcategoriile ale acestora, de exemplu de a vorbi despre masterate profesionale de tip I și de tip II.

Acest aspect nu contravine ideii de a aviza profesional programele masterale, dacă acestea îndeplinesc anumite criterii considerate importante pentru specializarea psihologului practicant aflat în supervizare. Considerăm asemenea standarde profesionale ca fiind necesare, suplimentând criteriile ARACIS legate de standardele academice. Propunerea noastră în această direcție este reflectată la punctul următor.

4. Propunere – pornind de la draftul CPR - privind criteriile generale de avizare profesională a programelor de formare complementară (programe de master (orice treaptă de specializare) / programe de formare din școli complementară (numai pentru psiholog practicant autonom)⁴

Orice program de formare complementară care permite accesul la treapta de psiholog principal, psiholog specialist sau de psiholog practicant autonom poate fi avizat profesional într-una sau cel mult două specialități aparținând aceleași zone aplicative (aceleași comisii aplicative), dacă îndeplinește criteriile minimale de mai jos, privind: (a) resursele umane; (b) resursele logistice / materiale; (c) conținutul și calitatea programelor de formare profesională.

4.1. Resursa umană

Pentru programe din școli complementare: minimum cinci formatori (psihologi cu atestat de liberă practică în specialitatea pentru care se dorește a fi avizat profesional programul care are drept de supervizare profesională)

Pentru programele masterale: minimum cinci doctori (lectori / conferențieri / profesori) în domeniu psihologie cu preocupări dovedite în specialitatea pentru care se dorește a fi avizat profesional programul (reflexate printr-o teză de doctorat în aria specialității și / sau prin publicații / granturi derulate în specialitate realizate în ultimii cinci ani). Dintre aceștia, cel puțin unul trebuie să fie supervisor recunoscut de către Colegiul Psihologilor din România, având treapta de psiholog principal sau psiholog specialist, după caz.

Condiție suplimentară: În cazul în care programul de formare (programul masteral sau școala complementară) solicită avizare profesională pentru două specialități, standardele menționate anterior vor crește cu cel puțin 50%. De asemenea, standardul minimal presupune existența unui supervisor recunoscut CPR pentru fiecare dintre specialitățile în care se solicită obținerea sau menținerea avizului profesional sau al unui supervisor recunoscut CPR în ambele specialități pentru care se solicită avizarea.

4.2. Resursa materială / logistica

4.2.1. Spațiu. Fiecare program masteral sau program de formare în cadrul unei școli complementare va trebui să facă dovada existenței unui spațiu de predare (pentru cursuri, cu o capacitate ca număr de locuri cel puțin egală cu cifra de școlarizare anuală a programului) și a unui laborator / săli pentru aplicații practice dotată corespunzător. Se vor prezenta dovezi privind proprietatea spațiului sau închirierea / darea lui în comodat pentru o perioadă cel puțin egală cu durata de valabilitate a avizării (cinci ani de

---

⁴ Dată fiind necesitatea aderării României la standardele EFPA, propunem ca cel mai târziu în ianuarie 2016, CPR să adopte obligativitatea absolvirii unui program masteral ca acces în regim autonom în profesie (psiholog practicant autonom). Acest lucru s-ar transpune prin finalizarea promoțiilor de absolvenți ai unor școli complementare aflate în derulare la acea dată, fără posibilitatea de a mai înscrie noi cursanți. Considerăm că cei 12 ani de tranziție (2004-2015) sunt suficienți pentru a acoperi necesarul de psihologi pe piață și pentru a permite psihologilor cu drept de liberă practică să ajungă să-și desfășoare activitatea profesională în regim autonom. Excepție ar putea face specializările de psihoterapie, respectiv de consiliere psihologică, care pot urma recomandările europene, ce impun ca standard formarea complementară prin intermediul asociațiilor profesionale. În privința acestor specialități, propunerea noastră ar fi aceea de a solicita obligativitatea studiilor masterale alături de formarea prin asociații profesionale pentru treapta de psiholog principal.

zile). În cazul în care spațiul nu este în proprietatea instituției organizatoare, dovezile privind menținerea spațiului (închiriat / comodat) trebuie prezentate anual.

Standarde pentru sala de curs:

minimum 30 m² pentru maximum 20 de cursanți;
minimum 55 m² pentru maximum 35 de cursanți;
minimum 80 m² pentru maximum 50 de cursanți;
minimum 100 m² pentru maximum 60 de cursanți;
minimum 120 m² pentru maximum 75 de cursanți (capacitate maximă / program / an)
Dotări minimale ale sălii de curs: scaune, bănci / mese, tablă / ecran proiector

Standarde pentru laborator / sala de aplicații:

Minimum 30 m²,
Dotări minimale: mese, scaune, dulap, minimum 5 calculatoare conectate la internet

4.2.2. Fond de carte / Acces la literatura de specialitate. Fiecare program masteral sau program de formare în cadrul unei școli complementare va trebui să facă dovada existenței unor resurse educaționale minimale ce presupun:

(a) acces online la cel puțin trei baze de date internaționale în regim full-text (ex. EBSCO, DOAJ, ProQuest, PsycArticles etc.) care să cumuleze accesul la minimum 50 de reviste de specialitate din domeniul Psihologiei (documente doveditoare însoțite de lista nominală a celor 50 de reviste pentru care există acces); sau

(b) un fond de carte cu minimum 200 de titluri din domeniul psihologiei apărute după anul 2000 și dovezi ale accesului cursanților la aceste resurse (fie prin accesul asigurat de către instituție la biblioteci universitare / județene de profil existente, fie prin dovada existenței unui fond de carte propriu (disponibil în laborator / sala de aplicații) (documente doveditoare însoțite de lista nominală a celor 200 de titluri de carte pentru care există acces).

4.2.3 Dovadă deținerii unor probe / instrumente de evaluare. Fiecare program masteral sau program de formare va trebui să facă dovada achiziționării a unui număr de cel puțin patru probe psihologice dintre cele avizate de către Colegiul Psihologilor din România, care să acopere aspecte cognitive și non-cognitive (ex. personalitate), relevante pentru specialitatea / specialitățile în care se solicită avizarea profesională. În funcție de specificul fiecărei specialități, comisiile aplicative ale CPR pot recomanda creșterea acestui standard minimal.

Condiție suplimentară: În cazul în care programul de formare (din cadrul școlii complementare sau programul masteral) solicită avizare profesională pentru două specialități, standardele menționate la punctul 2.3. cresc cu 50%, cu condiția să existe probe relevante pentru specificul fiecărei specialități pentru care se solicită avizul profesional.

4.2.4 Dovada existenței logisticii pentru efectuarea practicii de specialitate. Fiecare program masteral sau program de formare va trebui să facă dovada asigurării resurselor pentru derularea practicii de specialitate. Aceasta poate fi realizată în cadrul unor structuri proprii (structuri de psihologie înființate în universități ca laboratoare sau clinici universitare) sau în cabinete de psihologie ori societăți civile profesionale de psihologie, cu care există semnate convenții de practică. Se acceptă ca locații de practică și alte tipuri de organizații relevante pentru specializarea în care se solicită avizul, cum ar fi cazul departamentelor de resurse umane pentru psihologia muncii și organizațională, al spitalelor de psihiatrie pentru psihologie clinică etc.).

Condiție suplimentară pentru întreg punctul 4.2. (4.2.1-4.2.4). Programele de formare complementară care doresc să aibă avizate mai multe puncte de lucru (mai multe locații de formare, situate în localități diferite), trebuie să facă dovada îndeplinirii punctelor respective pentru fiecare locație în parte.

4.3. Solicitări suplimentare de asigurare a calității programelor de formare

4.3.1. Activitate de cercetare. Fiecare program masteral sau program de formare va trebui să dovedească, prin reprezentării ei, că desfășoară / au desfășurat activități de cercetare în ultimii cinci ani, reflectată prin publicații, prin granturi de cercetare câștigate sau prin intermediul unei școli doctorale arondate domeniului avizat profesional (teze coordonate în domeniul specialității).

Standarde minimale:

- minimum cinci publicații per specialitate indexate BDI (în cazul articolelor) sau publicate în edituri de prestigiu prezente în listele A1 sau A2 (în cazul cărților sau a capitolelor de carte), conform clasificărilor CNCS / CNATDCU, care să fie realizate în ultimii cinci ani de către resursa umană a programului propus spre avizare;
- minimum un grant de cercetare câștigat sau minimum două teze de doctorat în specialitate sau minimum o conferință de psihologie pe tematică generală sau, de preferat, în specialitate, organizate de către instituția care derulează programul de formare.

4.3.2. Activitate de predare - conținutul planului de învățământ. Pentru a primi avizul profesional, fiecare program masteral sau școală complementară va trebui să țină seama, în proiectarea planului de învățământ, de recomandările comisiei aplicative CPR în care se încadrează programul. În spiritul autonomiei și pentru a putea respecta specificul diferitelor școli de formare din psihologie, recomandările comisiei aplicative se vor rezuma la un număr de trei până la cinci discipline obligatorii de parcurs per specialitate. De asemenea, în cadrul programelor care solicită avizarea profesională în două specialități ale psihologiei, va trebui ca programul să facă dovada alocării unui număr de cel puțin 30 de credite pentru fiecare specialitate, credite cumulate pe parcursul celor doi ani, pe lângă alte discipline cu caracter mai general (utile pentru mai multe specialități din aria aplicativă a comisiei).

Creditele pentru formarea complementară urmează semnificația academică a termenului, după modelul ECTS, fiind transferabile la nivel european. Astfel, fiecărui credit i se alocă un număr de 25 de ore de pregătire profesională ce pot fi efectuate în cadrul cursurilor, a aplicațiilor practice, a practicii profesionale de specialitate sau pot fi destinate studiului individual și efectuării sarcinilor primite de către cursanți.

Planul de învățământ trebuie să cuprindă un număr de cel puțin 12-14 ore / săptămânal (cursuri, aplicații sau practică de specialitate) derulate săptămânal sau, după caz, în regim intensiv, cel puțin lunar. Fișele disciplinelor trebuie să vizeze direct formarea de competențe profesionale solicitate de către comisia aplicativă din cadrul CPR de care aparține programul de formare respectiv.

4.3.3. Activitate de predare - repartizarea orelor. Fiecare program masteral sau program de formare în școli complementare include în cadrul planului de învățământ următoarele categorii de activități obligatorii: (a) cursuri; (b) aplicații practice (seminarii) și (c) ore supervizate de practică profesională în specialitate. Acestea sunt distribuite conform planului de învățământ, într-unul sau mai multe semestre de studiu. Pornind de la solicitările legale și standardele în domeniu pentru ciclul masteral (echivalentul a 14 ore de cursuri / aplicații / practică pe săptămână), ce totalizează aproape 800 de ore pe parcursul celor doi ani de zile, orice program masteral sau program de formare în școli complementare va include un minimum de 700 de ore de formare, la care se adaugă peste 2000 de ore de pregătire individuală (pentru a justifica cele 120 de credite).⁵

Distribuția celor minim 700 de ore de formare în planul de învățământ va cuprinde, obligatoriu:

- cel puțin 275 de ore de curs
- cel puțin 275 ore de seminar / aplicații;
- cel puțin 75 de ore de practică de specialitate supervizată profesional (în cazul unei singure specialități), respectiv cel puțin 110 ore de practică de specialitate supervizată profesional (în cazul a două specialități).

Alte recomandări

După intrarea în vigoare a acestor criterii, programele masterale sau școlile complementare avizate profesional vor trebui să-și reactualizeze oferta educațională în acord cu noile standarde (dacă este cazul), având la dispoziție un interval de șase luni pentru a face ajustările necesare și pentru a trimite către comisiile aplicative dovada îndeplinirii noilor criterii. Acreditarea se poate face independent sau în colaborare cu un program de formare complementară deja acreditat de CPR care asumă profesional și programul de master. Programele care nu vor îndeplini noile cerințe la finalul acestui interval de tranziție, vor pierde avizul profesional al programului, având doar dreptul de duce la final formarea profesională în derulare (pentru cursanții înscriși anterior datei limită).

⁵ Excepție de la aceste reglementări fac specialitățile psihoterapie / consiliere psihologică. În aceste cazuri, pentru profesarea în regim autonom (practicant sau specialist), numărul de ore necesar este stabilit de către asociațiile europene de profil, în funcție de specificul fiecărei școli de psihoterapie. În cazul în care se dorește accesul la treapta de psiholog principal în aceste specialități, pe lângă respectarea cerințelor asociațiilor europene de profil, trebuie absolvit un program masteral în specialitate sau arondat domeniului larg al psihologiei clinice.

CONCLUZII FINALE

Facultățile semnate sunt în dezacord cu prevederilor proiectului de hotărâre privind modificarea și completarea normelor privind formarea profesională a psihologilor emis la 21 martie 2014. Ele contravin standardelor europene la care România va trebui să adere în viitor (recomandarea noastră către CPR fiind de a se alătura standardului care solicită 5 ani de pregătire universitară până cel târziu la 1 ianuarie 2016). De asemenea ele stabilesc o echivalență nejustificată între formarea prin programe masterale și formarea prin școli complementare și facilitează premisele unei competiții neloiale, oferind drepturi egale în condițiile în care standardele prevăzute pentru a aviza profesional programe de formare prin școli complementare sunt mult sub nivelul internațional în domeniu, un nivel pe care programele masterale îl îndeplinesc.

Dacă CPR va accepta propunerile universităților, de amendare a proiectului de hotărâre conform specificațiilor de la punctul 4, în integralitatea lor, vom sprijini, cu caracter tranzitoriu, o asemenea echivalență între formarea prin programe de master și formarea prin școli complementare. Soluția corectă este, însă, aceea de a introduce obligativitatea formării prin programe masterale, conform standardului european de specializare. Acest lucru ar trebui realizat cel mai târziu la 1 ianuarie 2016, pentru toate specialitățile existente în CPR, cu mici excepții punctuale, amintite în prezentul document.

Universitatea din București	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca	Universitatea A.I.Cuza din Iași	Universitatea de Vest din Timișoara
Decanul Facultății de Psihologie și Științele Educației Prof. dr. Lucian Ciolan	Decanul Facultății de Psihologie și Științele Educației Prof.dr. Călin Felezeu	Decanul Facultății de Psihologie și Științele Educației Prof.dr. Ion Dafinoiu	Decanul Facultății de Sociologie și Psihologie Prof.dr. Alin Gavreliuc

Document inițiat de:

Prof.dr. Ticu Constantin, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

Prof.dr. Daniel David, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca

Prof.dr. Florin Alin Sava, Universitatea de Vest din Timișoara

Conf.dr. Dragoș Iliescu, SNSPA București

Conf.dr. Cătălin Nedelcea, Universitatea din București

COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMANIA

HOTĂRÂRE

privind modificarea și completarea Hotărârii Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România nr. 3 din 16 aprilie 2010 pentru aprobarea normelor privind formarea profesională a psihologilor cu drept de liberă practică

În temeiul dispozițiilor Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România și art. 51 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 788/2005,

Comitetul director al Colegiului Psihologilor din România hotărăște:

Art. 1. - Se aprobă modificarea și completarea Normelor privind formarea profesională a psihologilor cu drept de liberă practică, aprobate prin Hotărârea Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România nr. 3 din data de 16 aprilie 2010, după cum urmează:

1. Art. 6 se modifică și va avea următorul conținut:

“Art. 6. – (1) Formarea profesională a psihologilor se realizează prin persoane juridice de drept public sau privat, fără scop patrimonial, coordonate sau conduse de către unul sau mai mulți psihologi, în calitate de furnizori de formare profesională avizați de către Colegiul Psihologilor din România.

(2) Formarea profesională complementară pentru treptele de specializare psiholog practicant autonom sau psiholog specialist se organizează pentru o singură specialitate profesională, atât prin cursuri universitare de master în specialitate cât și prin cursuri de formare profesională complementară.

(3) Indiferent de forma de realizare a cursurilor de formare profesională complementară acestea trebuie să îndeplinească condițiile de organizare prevăzute în prezentele norme.”

2. Alineatul (2) al art. 28 se modifică și va avea următorul conținut:

“(2) Pentru avizarea cursului de formare profesională complementară sau a cursului universitar de master în specialitate, recunoscute de către ARACIS, pentru treapta de specializare psiholog practicant autonom, furnizorii de formare profesională trebuie să facă dovada îndeplinirii următoarelor condiții suplimentare celor prevăzute la alin. (1):

- a) contractarea unui număr de minim 4 formatori, având drept de supervizare profesională în specialitate sau titlul de doctor în psihologie;
- b) coordonarea programului de formare profesională de către un psiholog cu drept de liberă practică atestat în specialitate;
- c) conținutul programei de studii să conțină în mod obligatoriu pachetul de discipline fundamentale în specialitate, stabilite de către comisia aplicativă competentă la momentul avizării, a unui număr de minim 120 de ore de curs și a unui număr de cel puțin 40 de ore de practică individuală de specialitate;
- d) să prezinte perioada de desfășurare a cursului, cu o durată de 2 ani (4 semestre);

Proiect

- e) sa aiba un numar de maxim 50 de locuri/centru;
- f) sa faca dovada spatiului de desfasurare a activitatilor de formare profesionala complementara;
- g) sa prezinte in termen de maxim 30 de zile de la data inceperii cursului de formare profesionala complementara evidenta psihologilor inscrisi si dovada atestarii acestora in specialitate.

(3) Pentru avizarea cursului de formare profesionala complementara sau a cursului universitare de master in specialitate, recunoscute de catre ARACIS, pentru treapta de specializare psiholog specialist, furnizorii de formare profesionala trebuie sa faca dovada indeplinirii urmatoarelor conditii suplimentare celor prevazute la alin. (1):

- a) contractarea unui numar de minim 7 formatori, avand drept de supervizare profesionala in specialitate sau titlul de doctor in psihologie;
- b) coordonarea programului de formare profesionala de catre un psiholog cu drept de libera practica atestat in specialitate, avand drept de supervizare profesionala in specialitate sau titlul de doctor in psihologie;
- c) continutul programei de studii sa contina in mod obligatoriu pachetul de discipline fundamentale in specialitate, stabilite de catre comisia aplicativa competenta la momentul avizarii, a unui numar de minim 160 de ore de curs si a unui numar de cel putin 80 de ore de practica individuala de specialitate;
- d) sa prezinte perioada de desfasurare a cursului, cu o durata de 2 ani (4 semestre);
- e) sa aiba un numar de maxim 50 de locuri/centru.
- f) sa faca dovada spatiului de desfasurare a activitatilor de formare profesionala complementara.
- g) sa prezinte in termen de maxim 30 de zile de la data inceperii cursului de formare profesionala complementara evidenta psihologilor inscrisi si dovada atestarii acestora in specialitate.
- h) sa prezinte conditiile de examinare pentru absolvire, respectiv existenta unei modalitati de evaluare a absolventilor (disertatie/prezentarea unui studiu de caz);
- i) sa prezinte modelul diplomei de absolvire si a foii matricole continand evidenta disciplinelor de curs.

(4) Calitatea de formator in cadrul formarii profesionale complementare de specialitate se acorda la propunerea unui furnizor de formare profesionala, dovedita printr-un certificat de formator intocmit de catre furnizorul de formare profesionala si avizat prin stampila si semnatura de catre reprezentantul legal al Colegiului Psihologilor din Romania.

(5) Un psiholog cu drept de libera practica poate detine cel mult trei certificate de formator, aferente unui numar de cel mult trei specialitati profesionale.

(6) Formarea profesionala complementara nu se crediteaza."

Art. 2. – (1) Toate dispozitiile si hotararile emise de catre Comitetul director se modifica si se interpreteaza potrivit dispozitiilor prezentei hotarari.

(2) Prezenta hotarare se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Preşedintele Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România,
Mihai Anitei

Bucuresti, 21 martie 2014
Nr. 2.